

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ερ. Φ.: 206

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

**ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων**
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Αλέξανδρο-Χρήστο Αυλωνίτη
2. Βουλευτή κα Κυριακή Μάλαμα
3. Βουλευτή κα Γιώτα Πούλου
4. Βουλευτή κα Θεοδώρα Τζάκρη
5. Βουλευτή κα Ραλλία Χρηστίδου
6. Βουλευτή κ. Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 5470/19.5.2025 Ερώτηση με θέμα:
«Απαράδεκτη απάθεια της κυβέρνησης για την συντήρηση των πολιτιστικών αγαθών της χώρας με αποτέλεσμα την κατάρρευση μέρους του αντιγράφου της τοιχογραφίας της Κνωσού»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 5470/19.5.2025 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Αλέξανδρου-Χρήστου Αυλωνίτη, Κυριακής Μάλαμα, Γιώτας Πούλου, Θεοδώρας Τζάκρη, Ραλλίας Χρηστίδου, Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Πολιτισμού, επί των κυβερνήσεων του Κυριάκου Μητσοτάκη, όχι μόνον ενδιαφέρεται ουσιαστικά για τη συντήρηση, προστασία και ανάδειξη της Κνωσού, αλλά υλοποιεί έργα και έχει εξασφαλίσει πόρους για την συνέχιση τους. Αντίθετα, επί Κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ δεν έγινε κανένα έργο ή προετοιμασία για ένταξη έργων στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Το 2019, δεν υπήρχε καμία ώριμη μελέτη για την Κνωσό. Ακολούθησε ένας αγώνας δρόμου και συντονισμένες προσπάθειες για την ωρίμανση των μελετών, προϋπολογισμού 350.000€, από πόρους του Υπουργείου Πολιτισμού. Ειδικότερα:

Όπως ανέφερα και στη συζήτηση της σχετικής Επίκαιρης στη Βουλή, στις 28 Μαΐου τ.έ., στις 17/05/2025 η Κνωσός επλήγη από ριπές ανέμων 9 μποφόρ, υπό τη μορφή ανεμοστρόβιλου. Διευκρινίζεται ότι προκλήθηκε πτώση του αντιγράφου της τοιχογραφίας, και όχι του πρωτότυπου, όπως αναφέρουν οι κ.κ. Βουλευτές, το οποίο βρίσκεται στο Μουσείο Ηρακλείου. Η αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου, με όλο της το επιστημονικό προσωπικό, φρόντισε, δουλεύοντας και τη νύχτα, να μαζέψει και το παραμικρό θραύσμα και αυτή τη στιγμή το αντίγραφο της τοιχογραφίας να αποκαθίσταται.

Το Μέγαρο της Βασίλισσας, όπου και το αντίγραφο της τοιχογραφίας, είναι μη προσβάσιμο. Είναι, δηλαδή, κλειστό για το κοινό, αλλά όχι για τους ανέμους. Το Μέγαρο της Βασίλισσας, περιμετρικά, διαθέτει μεγάλα ανοίγματα, τα πολύθυρα, προς τους εξωτερικούς χώρους και ανοιχτό φωταγωγό, μέσω των οποίων δημιουργούνται ισχυρά ρεύματα αέρος. Αυτό το γνωρίζει, όποιος έχει επισκεφθεί το Ανάκτορο, καθώς το Μέγαρο βρίσκεται στην πορεία των επισκεπτών που κατέρχονται στην ανατολική πτέρυγα.

Διευκρινίζεται ότι τα βασιλικά διαμερίσματα, το Μέγαρο του Βασιλέως και το Μέγαρο της Βασίλισσας αποτελούν μέρος του ανακτόρου και είναι κλειστά για το κοινό από τη δεκαετία

του 1980. Η αποκατάσταση του Μεγάρου του Βασιλέως, ολοκληρώθηκε με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Κρήτης ΕΣΠΑ 2014 -2020. Το έργο εντάχθηκε, το Σεπτέμβριο του 2019, επί δικής μας διακυβέρνησης, με προϋπολογισμό 1.000.000 € και φορέα υλοποίησης την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου. Το 2019, όταν αναλάβαμε την ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού δεν υπήρχε καμία ώριμη μελέτη για την Κνωσό. Ακολούθησε ένας αγώνας δρόμου και συντονισμένες προσπάθειες για την ωρίμανση των μελετών, προϋπολογισμού 350.000€, από πόρους του Υπουργείου Πολιτισμού. Τονίζεται ότι οι μελέτες για την αποκατάσταση ενός μνημείου απαιτούν την επίλυση επιστημονικών και επιστημολογικών θεμάτων, κατά τη διάρκεια εκπόνησης των μελετών, και φυσικά είναι το ίδιο το μνημείο το οποίο, σε πάρα πολλές περιπτώσεις, υπαγορεύει τους χρόνους του.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού εκπόνησαν ένα σύνολο μελετών, που επιτρέπουν τη χρηματοδότηση των αντίστοιχων έργων από το ΕΣΠΑ 2021- 2027. Επιπλέον, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, σε άριστη συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης εκπονήσαμε Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης εμβληματικών διαδρομών Κρήτης, με κύριο αντικείμενο την αναβάθμιση της εμπειρίας των επισκεπτών στα μινωικά ανακτορικά κέντρα, με έμφαση στην Κνωσό, τη Φαιστό και τα Μάλια. Από τη συγκεκριμένη ΟΧΕ, έχουν διασφαλιστεί πόροι για τα εξής έργα:

- Κτίρια υποδοχής και αναβάθμιση χώρων εισόδου του αρχαιολογικού χώρου στο Μινωικό ανάκτορο της Κνωσού, προϋπολογισμού 3.300.000 €.

- Αποκατάσταση και ανάδειξη του Μεγάρου της βασίλισσας και διαδρομές επισκεπτών, προϋπολογισμού 1.800.000 €.

- Εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού και πυροσβεστικού δικτύου, προϋπολογισμού 2.000.000 €.

Παράλληλα, στο Ταμείο Ανάκαμψης ολοκληρώνεται το έργο «Εθνική στρατηγική για την προσαρμογή της προστασίας των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής», προϋπολογισμού 2.000.000 € και στο έργο περιλαμβάνεται και η Κνωσός.

Με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης υλοποιείται το έργο «Συστήματα καταγραφής και παρακολούθησης της επίδρασης της κλιματικής αλλαγής, στις συνθήκες μικροπεριβάλλοντος για τη διατήρηση των υλικών των μνημείων», προϋπολογισμού 2.500.000€. Ήδη στο πλαίσιο του έργου αυτού έχουν εγκατασταθεί συστήματα παρακολούθησης στην Κνωσό.

Με 750.000€, από το Ταμείο Ανάκαμψης, υλοποιήθηκε η, εκ βάθρων, επισκευή και αναβάθμιση του πωλητηρίου που λειτουργεί από τον Μάιο του 2024. Από τον Απρίλιο του 2024, λειτουργούν ζώνες επισκεψιμότητας, μέσω ηλεκτρονικού εισιτηρίου και έχουν βοηθήσει πάρα πολύ στην τάξη της ροής των επισκεπτών.

Τέλος, αναφορικά με τη σύνταξη του φακέλου υποψηφιότητας των Μινωικών Ανακτορικών Κέντρων για ένταξή τους στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, μέσω της σύναψης μιας Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και της Περιφέρειας Κρήτης, διευκρινίζονται τα ακόλουθα: Το 2018 εγκρίθηκε από την Περιφέρεια το σχετικό ποσό και τελικά στις 24/04/19 υπεγράφη Προγραμματική Σύμβαση, με προϋπολογισμό 140.000€». Όμως, εξαιτίας λάθους στη σύνταξη της Προγραμματικής, από πλευράς του Υπουργείου Πολιτισμού, που παρέπεμπε σε ασυμβατότητα με το τότε θεσμικό πλαίσιο, η Προγραμματική δεν ήταν δυνατόν να προχωρήσει και από τον συγκεκριμένο προϋπολογισμό απορροφήθηκαν μόνο 38.500 €. Προκειμένου να προχωρήσει η κατάρτιση του φακέλου υποψηφιότητας, το Υπουργείο Πολιτισμού διέθεσε 145.000€, από το δικό του προϋπολογισμό. Το έργο ξεκίνησε στις 30/11/2020 και ολοκληρώθηκε στις 30/09/2023. Ο φάκελος έχει κατατεθεί, τον Ιανουάριο του 2024, με ένα πλήρες διαχειριστικό σχέδιο και τη μελέτη ανάλυσης κινδύνων που σχετίζονται με φυσικές καταστροφές και την κλιματική αλλαγή. Αυτό το διαχειριστικό σχέδιο, αποκλειστικά, εκπονήθηκε από το ΥΠΠΟ, λαμβάνοντας υπόψη τη νέα φιλοσοφία που υπαγορεύουν οι επιχειρησιακές οδηγίες του Κέντρου Παγκόσμιας Κληρονομιάς, δηλαδή ένα ολιστικό πλαίσιο προστασίας και ανάδειξης των έξι ανακτόρων, που θα καθορίζει και διασφαλίζει βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα τους τρόπους προστασίας και προβολής τους.

Το ΥΠΠΟ έχει πλήρη γνώση του τεράστιου βάρους που φέρει, αυτού της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, και έχει προβεί σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες. Αυτή τη

στιγμή ο στόχος ένταξης των μινωικών ανακτορικών κέντρων στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς πρέπει να είναι εθνικός και να είναι ένας: Ο Μινωικός Πολιτισμός πρέπει να αναδειχθεί και να καθιερωθεί παγκοσμίως σε αυτό που πραγματικά είναι: Η αυγή του δυτικού πολιτισμού.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΙΠΚΑ
5. ΔΑΑΜ
6. ΔΣΑΝΜ
8. ΕΦΑ Ηρακλείου
9. ΕΔΕΠΟΛ